

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueneuvottelu

Aika: ke 4.12.2024 kello 12.00–15.01

Paikka: Helsinki, SM kh Aleksanteri & Teams-etäyhteys

Alueen edustajat paikalla:

Sanna Svahn	hyvinvointialuejohtaja
Markus Syrjänen	konsernipalvelujohtaja
Matias Pälve	palvelutuotannon johtaja
Tuula Suominen	palvelualuejohtaja, ikääntyneiden palvelut
Mari Ahlström	palvelualuejohtaja, lasten, nuorten ja perheiden palvelut
Markus Paananen	palvelualuejohtaja, yhteiset sosiaali- ja terveysterveyst
Timo Hokkanen	palvelualuejohtaja, vammaispalvelut
Veli-Pekka Ihamäki	pelastusjohtaja

Puheenjohtajisto paikalla:

Ville-Veikko Ahonen	osastopäällikkö, VM, puheenjohtaja
Kari Hakari	osastopäällikkö, STM, 1. varapuheenjohtaja
Tiina Snellman	strategia- ja ohjausyksikön johtaja, SM, 2. varapuheenjohtaja

Ministeriöiden, THL:n & AVI:n edustajat paikalla:

Timo Ukkola	erityisasiantuntija, VM
Anna-Liisa Pasanen	johtava erityisasiantuntija, VM
Hannele Ridanpää	arviointipäällikkö, THL
Mira Leinonen	pelastusylitarkastaja, Etelä-Suomen AVI
Essi Taavitsainen	projektiassistentti, VM

Ministeriöiden edustajat etänä:

Anna Cantell-Forsbom	osastopäällikkö, STM
Annakaisa Iivari	osastopäällikkö, STM, etänä klo 13.56 saakka
Andreas Blanco Sequeiros	johtaja, STM, etänä klo 12.09 alkaen
Teija Mankkinen	neuvotteleva virkamies, SM

1. Tilaisuuden avaus

Puheenjohtaja avasi tilaisuuden klo 12.00.

2. Osallistujien toteaminen, esittäytyminen ja asialistan hyväksyminen

Päätös: Todettiin osallistujat, käytiin lyhyt esittäytyminen ja hyväksyttiin asialista muutoksitta.

3. Yleiskatsaus hyvinvointialueen tilanteesta

3.1. Terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksen arviointipäällikön puheenvuoro

THL:n arvion mukaan Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen toiminnallinen uudistaminen etenee pääasiassa suunnitellusti. Perustason palveluverkkoa uudistetaan kattavuus säilyttäen. Palvelujen saatavuus on pysynyt kohtuullisena. Palvelujen saatavuudessa on vajetta perusterveydenhuollossa, suun terveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidossa. Ongelmia on etenkin perusterveydenhuollon takaisinsoittopalvelussa. Vuokratyövoiman käyttö on vähentynyt merkittävästi. Alueen asiakas- ja potilastietojärjestelmät ovat uudistumassa, ja palvelujen digitalisaatio etenee muun muassa tekoälyä hyödyntäen. Painopisteen siirtäminen erikoissairaanhoidosta perusterveydenhuoltoon edellyttää toimenpiteitä. Erikoissairaanhoidon kehittäminen etenee odotettua hitaammin. Erikoissairaanhoidon kustannukset ovat kasvussa.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen edustajat yhtyivät THL:n tilannekuvaan. Tärkeimmät muutoshankkeet ovat digitaalisen asioinnin ja asiakasohjauksen kehittäminen sekä asiakas- ja potilastietojärjestelmien ja terveysasemien uudistaminen. Suun terveydenhuollon saatavuusongelmiin on puututtu. Ammatinharjoittajamalli otetaan käyttöön perusterveydenhuollossa. Uudenmaan erillisratkaisu on vasta alkuvaiheessa.

Päätös: Merkittiin tiedoksi THL:n huomiot, alueen vastine ja aiheesta käyty keskustelu.

3.2 Aluehallintoviraston pelastustoimen edustajan puheenvuoro

Etelä-Suomen aluehallintoviraston edustaja arvioi yleisesti pelastustoimen palveluiden tilaa kansallisesti. Palvelut eivät toteudu yhdenvertaisesti, ja säästö- ja sopeuttamistoimet vaarantavat pelastustoimen palvelutasoa. Tiedolla johtamisen tarve on suurta. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen onnettomuuksien ehkäisyn palvelut ovat keskimääräisellä tasolla. Pelastustoiminnan toimintavalmiudessa on puutteita. Tehokkaan pelastustoiminnan aloittamisaika on lyhentynyt. Henkilöresursseissa on vajetta, ja sopimuspalokuntalaisten määrä on laskussa. Väestönsuojelun palvelutasossa on tunnistettu koulutustarpeet. Alue on tunnistanut tarpeen koulutusresurssien lisäämiseksi ja johtamisedellytysten turvaamiseksi. Alue ei ole toimittanut vuosien 2026–2029 alustavaa investointisuunnitelmaa.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen edustajien mukaan koulutuksen tilanne on nyt korjautunut. Tässä Helsingin pelastuskoulun rooli on tärkeää. Lisäksi tarvitaan vain täydentävää ensihoidon koulutusta. Pelastustoimen investointisuunnitelma sisältää kaksi uutta paloasemaa. Valtakunnallinen tavoite puolittaa tulipalojen määrä vuoteen 2030 mennessä ei ole realistinen. Turvallisuusviestintää tehdään olemassa olevien resurssien puitteissa.

Päätös: Merkittiin tiedoksi AVI:n huomiot ja keskustelu aiheesta.

4. Hyvinvointialueen muutos- ja uudistusohjelman sekä talouden tilanne

4.1 Hyvinvointialueen edustajien alustus tämän hetken tilanteesta

Hyvinvointialue on onnistunut taloutensa tasapainotuksessa. Säästötavoite vuosille 2023–2024 on 85 miljoonaa euroa, jotta alijäämät saadaan katettua vuoden 2026 loppuun mennessä. Tahti-johtamismalli tukee päätösten toimeenpanoa. Palveluiden saatavuudesta julkaistaan kuukausittain raportti alueen verkkosivuilla. Vuoden 2025 talousarvioesityksessä panostetaan erityisesti perustason palvelujen saatavuuteen digitalisaatiota hyödyntäen. Terveysasemien hoitoon pääsyn parantaminen on yksi tärkeimmistä tavoitteista.

Kuntayhteistyössä uusia verkostoja on luotu hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen, lasten ja nuorten palveluihin, opiskelijahuoltoon ja ikääntyneiden osallistamiseen. Kiinteistöjen osalta esiintyy intressiristiriitoja. Kuntayhteistyö on tiivistynyt työllisyysalueiden aloittaessa toimintaansa.

Päätöksenteko on sujuvaa ja luottamus poliittisten päättäjien ja viranhaltijoiden välillä on hyvä.

Päätös: Merkittiin tiedoksi alueen yleiskatsaus sekä tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman tilanne ja siitä käyty keskustelu.

4.2 Aiempien toimenpidesuosittelusten seuranta

Käsiteltiin Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle syksyn 2023 neuvotteluissa annettujen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen toimenpidesuosittelusten tilanne, joista keskusteltiin jo kohdissa 3 ja 4.1.

Vuokratyötä on vähennetty suunnitelmallisesti, ja sitä käytettiin syyskuussa 2024 yli 70 % vähemmän kuin vuotta aiemmin. Vuokratyövoiman käyttöä seurataan budjetin ja tilausprosessin kautta sekä ennakkoiden työvoiman tarvetta. Ostopalveluja hankitaan tarkoituksenmukaisuuden, kustannusvaikutusten ja markkinatilanteen arvioinnin perusteella. Ostopalvelujen riskejä hallitaan monituottajamallilla.

Henkilöstötilanne on parantunut lähes kaikissa palveluissa. Hoitajien määrä on kasvanut 11 prosenttia ja lääkärien määrä 20 prosenttia vuoteen 2023 verrattuna. Hallinnon henkilöstö on vähentynyt noin kolme prosenttia. Muutos on ollut mahdollista palkkojen tarkistuksen ja muiden kannustimien ansiosta.

Vakituisen sote-henkilöstön lähtövaihtuvuus on melko korkea, koska pääkaupunkiseudulla on tarjolla paljon työpaikkoja. Alue ei koe lähtövaihtuvuuden aiheuttavan laatuongelmia palveluissa.

Alue on toteuttanut pelastustoimelle annettuja toimenpidesuosituksia. Pelastustoimen digitalisaatiota toteutetaan kansallisesti. Se edellyttää, että infrastruktuuri on kunnossa. Pelastajien vaje johtuu siitä, että päteviä pelastajia ei ole riittävästi. Sisäministeriön puolelta tuotiin esille, että pelastajien koulutusmäärät ovat syksystä 2024 alkaen kaksinkertaistettu sekä Pelastusopistolla että Helsingin pelastuskoululla. Henkilöstön saatavuustilanne on helpottumassa vuodesta 2026 alkaen.

YTA-muistiota valmistellaan STM:ssä hallituksen puoliväliriiheen mennessä. Alueen näkemyksen mukaan yhteistyörakenteet ovat alkaneet vasta toimimaan. Koska YTA-sopimus on vasta päätöksenteossa, on vielä liian aikaista arvioida YTA:n toimivuutta ensi keväänä. YTA-sopimus on mahdollistava. Yhteistyö on sujuvampaa kahdenkeskisessä yhteistyössä, YTAn sisällä se on vaikeampaa. Yhteistyötä ei saisi kuitenkaan rajoittaa vain YTA-alueisiin. Pelastuslain nojalla perustetut pelastustoiminnan yhteistyöalueet ovat laajenemassa aiempaa laajemmin eteläisille alueille. Jos Uudenmaan erillisratkaisu rikotaan, tehty työ ja poliittinen luottamus vaarantuu. Rakenteellinen integraatio ei takaa välttämättä toiminnallista integraatiota. Kannustimia on myös toiminnalliseen integraatioon, mutta jokaisen toimijan tulee vastata omista tehtävistään ja pitää pystyä joustamaan. Alueella on paljon kehitettävää omissa palveluketjuissa, ja yhteistyö HUS:n kanssa on aloitettu hoitopolkujen kehittämisessä. Alueen kannalta ensisijainen kysymys kuitenkin on yleislääkärille pääsy ja ensisijaisen hoidon toteutuminen.

Päätös: Merkittiin tiedoksi toimenpidesuosistusten toteutuminen ja YTA:sta käyty keskustelu.

4.3 Muutos- ja uudistusohjelman sekä talouden tilanne

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen rahoitus edellyttää sopeutustoimia, joita vuodelle 2025 on suunniteltu noin 34 miljoonan euron edestä. Suunnitelman toteutumiseksi on laadittu toimenpidesuunnitelma, joka sisältää noin 40 toimenpidettä. Budjettiajureilla kartoitetaan toimenpiteiden vaikutukset ja riskit sekä seurataan toimenpiteiden toteutumista. Menojen kasvu selittyy palkankorotuksilla sekä ostopalvelujen ja erikoissairaanhoidon kustannuksilla. Vuonna 2025 alueen taloutta tasapainotetaan muun muassa kasvattamalla toimintatuottoja, vähentämällä vuokrahenkilöstön käyttöä ja alueen oman henkilöstön menoja, sekä tekemällä muutoksia tuotantotapoihin ja palvelurakenteisiin ja palveluverkkoon muutoksia. Siirtymää perusterveydenhuoltoon vahvistetaan, mutta sitä ei voida tehdä yksinomaan resurssisiirtona. Toisaalta alueen ponnistelut talouden tasapainottamiseksi ovat johtaneet tosiasialliseen resurssien painopisteen siirtymiseen kohti erikoissairaanhoidoa. Keskeisiä keinoja painopisteen siirtämisessä perusterveydenhuoltoon ovat muun muassa yrittäjyyteen perustuva omalääkärimalli sekä digitaalisen asiointin laaja käyttöönotto hyvinvointialueen perustason palveluissa. Pelastustoimi on mukana säästötoimissa ja kehittämisessä.

Päätös: Merkittiin tiedoksi alueen muutos- ja uudistusohjelman tilanne ja siitä käyty keskustelu.

5. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen erityiskysymykset

5.1. Ministeriöiden omat teemat

STM:n neuvotteluun nostama teema oli merkittävä ostopalveluiden käyttö alueella.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue on sitoutunut järjestämään palvelut kokonaistaloudellisesti monituottajamallilla, joka perustuu asiakaslähtöisyyteen, kustannustehokkuuteen ja yhteiskunnalliseen vastuuseen. Toimiva monituottajamalli on keskeinen osa hankintastrategiaa. Alue ohjaa ja valvoo palvelujen laatua tiiviissä yhteistyössä palveluntuottajien kanssa. Alue ei tunnista merkittäviä hankinta- ja tuotantotavasta johtuvia toiminnallisia ongelmia missään palvelukokonaisuuksissa.

SM:n neuvotteluun nostamat teemat olivat pelastustoiminta ja väestönsuojeluun varautuminen. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue tekee tiivistä yhteistyötä pääkaupunkiseudun alueiden pelastustoimien kanssa (mm. yhteinen riskianalyysi ja suunnitelmat). Alueen riskiprofiili on moninainen ja lisäksi alueen väestö kasvaa. Alue tunnistanut keskeisimmät onnettomuuksien ehkäisyn kehittämistarpeet. Pelastustoiminnan toimintavalmiusajoissa on puutteita. Alueen pelastustoimen suurin haaste on henkilöstön riittävyys. Vuonna 2023 pelastustoimen henkilöstö väheni, avoimista viroista saatiin täytettyä vain 70 % ja henkilöstöpoistuma oli 14,5 %. Alue on panostanut henkilöstön käyttöä ja osaamista parantavien toimenpiteiden kehittämiseen. Lisäksi alue kehittää sopimuspalkokuntatoimintaa aktiivisesti. Pelastuslaitoksen varautumisen ja väestönsuojelun osalta ollaan hyvällä tasolla, mutta paljon pieniä asiakokonaisuuksia on vielä kesken. Hyvinvointialueen näkemyksen mukaan tilanne on parantunut, mutta kehitettävää ja parannettavaa edelleen on.

Päätös: Merkittiin tiedoksi käyty keskustelu ministeriöiden teemoista. Hyvinvointialueen pelastustoimen tulee saattaa väestönsuojelusuunnittelu loppuun. Kesken eräisyyttä on vielä sotilaallisen uhkan riskiarvion laadinnassa, toimintojen yhteensovittamisessa, valmiussuunnitelmien päivittämisessä, väestönsuojeluun liittyvässä koulutussuunnittelussa sekä johtamistilojen saattamisesta suojatiloihin. Lisäksi merkittiin tiedoksi STM:n valmistelussa oleva arviointi hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen sekä valtakunnallisten sosiaali- ja terveydenhuollon tavoitteiden toteutumisen tilanteesta.

5.2. Hyvinvointialueen oma teema

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen oma teema oli normien purku. Hyvinvointialueiden talouden tasapainottaminen edellyttää muutoksia alueiden tehtäviin liittyvässä lainsäädännössä. Erityisen tärkeää on mahdollistaa monipuoliset tavat uudistaa palveluja. Hyvinvointialue korosti hyvinvointialueiden roolia merkittäviä lainsäädännön muutoksia suunniteltaessa.

Päätös: Merkittiin tiedoksi käyty keskustelu.

6. Ministeriöiden toimenpidesuosituksset

Käsiteltiin ministeriöiden toimenpidesuosituksset Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle.

Päätös: Uusi suositus on seuraava:

Uudenmaan järjestämisvastuullisten ja HUS-yhtymän tulee vahvistaa perus- ja erikoissairaanhoidon integraatiota ja suunnittelua sekä sitoutua yhteen sovitettuun talouden tasapainottamissuunnitelman toteutukseen.

Seuranta: Sopeutustoimien seuranta ja kustannusten kehitys, perustason terveydenhuollon kustannusten osuus terveydenhuollon kokonaiskustannuksista Uudenmaan alueella (Lähde: VK/THL).

Merkittiin tiedoksi, että alla olevat sisäministeriön syksyllä 2023 antamat toimenpidesuosituksset ovat voimassa vuosina 2023–2026.

1. Alueen on jatkettava toiminnan uudistamista.
2. Onnettomuuksien määrää tulee vähentää tehokkaasti ja tulipalojen määrä tulee puolittaa vuoteen 2030 mennessä. Hyvinvointialueiden tulee onnettomuuksien ehkäisytyössä kiinnittää huomiota laadun ja vaikuttavuuden vahvistamiseen.
3. Hyvinvointialueiden tulee parantaa toimintavalmiutta alueella toimintaympäristön riskejä vastaavalle tasolle.
4. Hyvinvointialueiden pelastustoimien tulee varmistaa, että väestönsuojeluun varautumiseen kohdennetut resurssit ja osaaminen ovat riittävät ja suuntautuvat lakisääteisten tehtävien toteuttamiseen.
5. Hyvinvointialueiden tulee kiinnittää erityistä huomiota pelastuslaitosten työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen.

7. Tilaisuuden päätös

Puheenjohtaja päätti tilaisuuden klo 15.01.

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Ville-Veikko Ahonen
Osastopäällikkö
Valtiovarainministeriö

Kari Hakari
Osastopäällikkö
Sosiaali- ja terveysministeriö

Tiina Snellman
Strategia- ja ohjausyksikön johtaja
Sisäministeriö

Sanna Svahn
Hyvinvointialuejohtaja
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue